

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De peculio legato

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

Redia p. s. lib. to. vide bal. in. l. iij. C. de leg.

Liberto. Generali legato eorum qui in fundo erat cedunt omnia nisi aliud de mente testatoris appareat. h. d. Eos habetis h. glo. Ro. magna facta per elegatia h. ba. C. Op. dicit h. q. vinu vendituz cedit. Contra in l. rem legata. j. de adi. le. Rudeo hic p. ba. p. tra ria voluntas eoislo q. volutarie vedif. C. Que ro qd vult dicere tex. vt. s. r. sum. Rudeo referf ad oia supradicta nisi aliud p. bef. In p. trarium p. ba. ex his que no. hic in glo. qua vide. que in cipit que lane liquet. z expone angustiaz. i. tenor h. boru stricte sup. tus: vt p. in isto. s. Itē, ei qualitas: vtputa qa legatarius no est capax hu ius rei in re p. senti. i. in p. senti. s. no habetis alia. Ex. s. sequenti.

Agger qd sit. Et an legato fundo fossata me surari debeat. Et an colonus qui simpliciter co duxit fundu teneat facere fossata z ea purgare.

Ita legatu. Legare fundu sicut est vel sicut erit equiparat legato fudi instructi. h. d. C. Quero qd sit ager. Dic vt in glo. que incipit. i. instrumeta. Ex qua bes q. legato fudo fossata cedut z dz mensurari cu fudo. secus in via. Sed qro an colonus qui simpliciter co duxit fundu debeat facere fossata z ea purgare. Vide quod dixi in l. impensis. s. de impen. in re. do. fac. z ibi dixi. si quidem sunt fossata ad perpetua rei memoria non tenet face re. si vero sunt tm ad utilitatez presentis anni in quo conduxit z illa tenetur facere.

Fundos. Quid vult dicere tex. in fi. ibi quod verbis coprehen disse. Dic vt in glo. z bene.

Ucius. In legato fudi instru cti inspicit tps mortis. h. d. C. Op. de. l. si ita. j. de au. z ar. le. So. hic loquit in legato vniuersali. ibi i indefini to vel singulari. facit ad hac. l. s. e. l. mancipia.

In nauē. Disponens z disposi tum non copatiunt se sub eode genere. h. d. Et dic vt no. per Dy. in. c. mora. de regu. iu. li. vi. Itē que differut fm plus z minus no differunt genere sed specie. h. d. z est lex multu philosophica. C. Op. de. l. cu delationis. s. i. z. l. q. fitu. s. sed si fudus. s. e. vbi dicit. est instruo hois. Dicit glo. spale in hoie vel ibi loquit de instruo instrui. hic de instruo princi pali. no placet. qre dic ibi accipiunt hoies tanq res diuerse z separate. z ideo no vident esse sub eode genere vel specie: qa tanq res no tanq ho mines assumunt. C. Item op. none testm dispo nit de testio: vt. l. posthumus in fi. de iniust. test. Itē none snia disponit de snia cofirmando eaz: vt. l. eos. C. de ap. z sic dispones z dispositu sub eode genere copatiunt. Respondeo hic loquit quando disponens z dispositum durat. ibi qua do vnuz alteratur: qa definit esse testm vel snia.

De peculio legato. Rubrica.

Ex. l. sequenti.
An legato seruo cum peculio mortuo seruo legatum peculii extingatur.

Eruo legato. Ex tin cto pn cipali extinguit accessoriu hoc pmo z dictio cu: piungit accessorie in his quoru natura est vt vna res alteri accedat: i alijs coiungit pncipaliter. h. d. cu trib. se. C. No. tex. in. l. nanqz zc. Bicit h. q. extincto suo extinguit legatu peculij. Contra. j. e. l. tuc inutile. cum. l. se.

So. ibi bu. e. extincto post morte dñi. z sic postq legati dies cessit. h. aut eoviuo. C. Itē op. s. ti. i. l. fud. s. fi. So. ibi peculiu no erat accessio sui: s. instrui: qd instrum no e. extinctu. C. Itē op. q. ex tincto pncipali no extinguit accessoriu: vt. l. itel ligere. C. de lui. pig. So. ibi plenissime tractauit Pe. ista materia. dic vt ibi. z canoniste in. c. iter dilectos. de fi. instru. C. Itē op. de. l. qd tm i pn. s. qui. mo. vsuf. amit. vbi d. q. extincto pncipali no extinguit accessoriu. Dicit gl. hoc vey qn pncipa le e. pncipali accessorio. sec. si ecotra vt ibi est. Ita so. e. multu no. si e. h. s. mibi vt q. sit ptra tex. l. z si no sint. s. pueniam. que gl. allegat. vbi no ispicit pncipalitas qn e. certu q. sit accessoriu. io e. alr rude du ad. l. qd tm. Sz anq. rudea qro. pde q. testator legauit suu z peculiu. an extincto suo legatu peculij extinguit. Pe. q. no. l. si cui. s. ti. i. z. l. y. refert i. l. itelligere. C. de lui. pig. Ro. qa tuc peculiu e. legatu pncipali n accessorie. Per hoc rude ad. l. qd tm. q. ibi no fuit legat. fud. ac cessorie p. piunctioem cu. s. pncipali p. capiut. z io extincto legato velle no extinguit legatu fundi. C. Op. ad. l. z si ancilla. de testa. s. l. pxi. So. ibi dictio cu cadit iter res quaz vna alteri cosuevit accedere. io piungit accessorie. h. no cadit iter p. sonas quaz vna no accedit alteri: vt. l. iustissime. s. de edil. edic. io piungit pncipali. z sic legato vni rei extincto no extinguit alteru. C. Quero qn testator legauit suu cu peculio z in peculio erat vicari. an alienato suo extinguit legatu vicarij. Jo. q. sic: vt h. no. in. l. i. Sz ista gl. vt. l. iij. hu ius tituli. Sz sustinedo Jo. dic q. ibi legauit vica rios noiatis fm gl. Jo. loq. qn no fuerut noiati vicarij: s. erat cu peculio. de h. vtru extincto pnci pali extinguit accessoriu. dixi. s. ti. i. l. si cui.

Peculiu. Quides h. q. si i peculiu: vt no. i. l. qd d. s. de ipē. in re. do. fac. tm singule res debet vdicari vt hic bes. Contra imo sufficit agi vniuersali. sicut qn petif h. d. itas vniuersali petif: vt no. i. l. i. s. de edē. i. p ma gl. mag. So. si petif actioe pfoali pot vniuer salr peti: vt i. h. i. s. h. petif rei vdicatioe singule res dnt peti: vt h. hoc d. clarau. s. so. ma. sup. ru.

Si uero sic. C. Op. j. e. l. si ficho. So. h. loq. de corpo rib. q. debet remanere i peculio. sec. si alia corpo ra eent legata. C. Itē op. j. e. l. si dñs seruo. So. ibi loq. qn legatari. soluit h. di. C. Itē op. d. h. q. singla corpa minuunt. Contra imo i vna re dz fieri solutio: vt. l. no apli. i. h. s. de le. i. z. C. qn z qui. q. ps debet. l. ij. So. ipso iure fit p. rata di minutio p. quolz corpe. s. si pueniret ad diuisio ne q. e. fci: vt qlibet. p. diuiso possideret debet assi gnari i vna re vt plib. ita q. p. rimoniu p. p. ticu larē assignatioez no deuaftaret: vt. l. h. i. s. z. isti. de offi. iudi. s. comode. ita e. i. l. fal. n. a. l. z. falcidia dimiuat oia legata ipso iure: vt. l. plauti. z. l. li nea. j. ad. l. fal. z. ibi glo. z. dixi plenissime. j. ad. l. fal. l. i. q. rta. s. z. si fuerit. C. No. tex. ibi: nec enim pot crescere vdicatio zc. C. Op. q. p. h. ac adie ctione vitiet legatu: vt. l. per suu. s. i. s. de vsu z ha. Rudeo ibi illa adiectio erat ad diminuēdu. io legatu vitiat. h. no erat ad augendū. io no vi tiat. Itē d. h. q. ex istis h. bis no pot h. fe actionē s. exceptioez. Contra ex istis ablatiuis absolutis: deducto ere alieno zc. vt q. cu actio petitiōis s. deicōmissi respicit personā quā testator pot gra tuare: vt. l. fideicōmissa. s. cu e. s. de le. iij. z. no. in. l. i. rōe. s. tā. z. fi. j. ad. l. fal. s. h. h. d. respiciūt. ergo vt q. h. s. possit pueniri fm testm: h. d. co.

De pecu lio legato. Rubrica.

Eruo lega to. di ctio cum ca dit. No. dif ferētiā iter et: z. cu. ad de bar. in. l. i. j. si p. ap pel. mors in teruc. p. bar. i. l. t. t. c. i. e. s. i. de le. i. z. de dictioe cu. vide no. per bar. i. l. si ita. s. quer stio. s. d. ma. te. z. s. in. l. si cu fundu. de s. i. l. l. ruc. z. ibi scripsi concoz.

mm ij

trariū. Huiusmodi timore forte dicitur. Ro. q. tex. loq. tur de rigore. s. de egrate sec. Voc. cōiter tenēt. Prū: ga hō h3 locū actio s3 exceptio. Breuiter puto vtriusq3 opi. eē verā. Pro cuius euidētia de bes scire q3 qnq3 liberatio legalis ex neo. z tūc nō refert vtrū testator ipm liberet vliubeat h3 dē li berare: vt. l. iij. §. nūc de effectu. de li. le. z. l. nubi lomin. e. ti. S3 qū relinqt liberatio suo ē dria: ga aut dñs liberat nuda volūrate. z hu' statiz est liberat' a debito: vt h in §. si dñs zc. s3 in libero hoie nō eēt sic: ga l3 testator remitteret debitū nō eēt liberat' icōtinēti: s3 pōt ager' vt liberet: vt. d. §. nūc de effectu. z. l. nihilomin'. S3 qū testator nō remittit ipsi suo. s3 iubet h3 dē remittere. tūc hu' nō ē liberat' icōtinēti. s3 pōt agere vt liberet. Hūc ad ppositū qū testator dicit ista vba pecu lio nō deducto v3 grauat' h3 vt liberet. iō huus nō pōt agere h3 h3 dē actōe psonali vt eū liberet. ita loq3 opi. Ro. s3 si velle peculū statiz vēdica re nō pōt icōtinēti: ga nō ē icōtinēti liberat' a de bito z ita loq3 tex. h eniz nō pōt crescere vēdica tio peculū. z sic loq3 h3 dē vēdicatione. s3 hū pōt agere actōe psonali vt liberet vt dixi. Elide gl. q. i apit corpoy in h. §. volūrate. So. vt ibi: ga non hēbar volūtatē defūcti nec h3 dē. h sic. C Item op. ad h. §. de l. peculū suo. j. e. ti. So. ibi lega uit res singulares. h3 nō peculū sub noie vli. Et hoc iducit gl. ad qōnē. Elide gl. q. i apit nō expe ctata ibi. z h3 hoc facit ad qōez z no. ipaz z adde q. alr dicit gl. i auct. igressi. z ibi vide L. p. i. pe. q.

Vicario. Duobus modis legitur in glo. dare.

Sicut aut. Elide ergo q. id quod dñs d3 suo non pōt peti nisi dñs expse dixerit. Rō ē qū legal' peculū v3 legari qdqd ē i peculio z actōes peculiares h3 d3 bitores. s3 h3 dñm nō erit actio. iō nō pōt peti nū si h3 dēbitore peculiarē. Itē actōe ex testō nō pōt peti: ga dñs nō expsit aliquā qūritatē quā tanq3 debitā legaret h3 cōpēsari pōt: ga ius cōpēsandi hū ē qstū ad id qd dñs d3 i peculio z hoc voluit dicere Ro. qstū ad pēsariōez sufficit dñs nolle.

An z quādo dominus

Ro. h q. l3 p3 scribar filio suo se debere seu dñs suo. nō p3 hoc efficiat debitor. zcordat. l. nō so lum. §. si. §. de pecul. le. pro hoc facit quod dicit nuda ratio non constituit debitorem: vt. l. nuda ratio. j. de dona. z ibi dixi. tene menti.

Eniq3.

Qui stichū. Quero quō pōt istō eē q. dñs h3 suū suū nō ha bebit actōez. z sic vt q. nō possit repetere id qd hu' debebat. z ea q. vidistis. s. e. l. si peculū. §. si. cut aut. Rūdeo hu' h3 nō ager' h3 suū cū actio de ficiat. s3 h3 ipō deficiēte dabit cui3 peculū suū. ita dicit gl. z h3 q. glo. incipit z sic apud h3 dē re manere. Ista glo. est posita in sequēti. §. z hoc si heres vult. als seruus nō possit agere ptra bere dem pro eo qd hu' debebat. sicut nō possit. p eo quod dñs deberet vt vidistis in. §. sicut autem.

Interdū. Que iducunt ad diminu tiōez operant augmētū qū als dispositio nō possit h3 eē effectū. h. d. Lōcor dat. l. pcul' i pñ. §. de vsufruc. Cōtra hoc vt tex. exp3sus in. l. cū tale. §. falsaz. j. de p3di. z de. Ego rñdi ibi sic: ga illa dispositio pōt h3 eē effectū per se. grauaui enī ibi h3 dē q. daret. iō h3 ticio nil sit legatū tū h3 dare pōt. h3 nō nō h3 effectū illa dī spositio nisi peculū sit legatū. grauaui enī huū

I pe culiū. §. si. cut autē de isto tex. vide no. per bal. m. l. si certis in vl. col. C. de pac. per bar. in. l. ger. rit. i. vl. col. de acqui. he re. p. bal. i. l. ii. C. an ser uus ex suo facto. et in auct. z oino. C. ne vxor pro marito. in vlti. col.

E niq3 d. §. in terdū. intel lectū huius tex. vide per 3mol. post bar. in. l. ex hac scriptu ra in princi. v. col. j. de dona. z in. l.

q. daret cētū ex peculio quē grauare nō pōt nisi peculū legauerit: ga nil h3 hu'. Ista rō nō v3 cō cludere: ga l3 dñs nō leget peculū suo tū nō pōt eū grauare eo mō quo h3 dē legādo ei libertatez si h3 dē v3 alij cētū dederit z pōt ei pmissū de pe culio dare. nec tū lex dicit q. videat ei legatū pe culio: vt. l. iij. §. si. §. de p3di. ob ca. z. l. iij. §. z pui. j. de sta. li. So. ex eo q. testator h3 dixit q. cētū daret h3 dē v3 alij vult q. libere possit dare de pe culio. z sic sibi v3 legare: ga als dare nō possit i uito herede: vt. d. l. iij. §. si. §. de p3di. ob cau. Se quentem. §. declara vt in glo. z bene.

De quod seruo. Dic ē bon' casus z menti tenendus. Ex. §. sequenti.

Penā nunq3 augetur contra negantem.
Si cōseruū. No. i hoc. §. vos sci tis q. i actioe. l. acql. fit p3denatio i duplū h3 negatē. illud ē v3 p3 dē natione q. fit p iudicē: s3 qū ipa lex p3denat v3 fieri p3denatio h3 p3dētē: vt h3 nō negatē. z sic i sim plū: vt h3. z. l. h3 dānū. §. h3 ē qōis. §. de pecul. z hoc tene mēti pp statuta q. iponūt penā ipō iu re: ga nūq3 auget' pena h3 negatē: q. p3denatio v3 fieri tāq3 ptra nō negatē. z iō p3ca i negatōe nūq3 auget'. Ex. l. sequenti.

Stare statuto q. emēs oia bōa alicui' teneat ad debita z credita an sit aliqua via q. emptor non teneatur.

I peculū. In terra nra ē statutū q. q. eme rit oia bōa alicuius ad debitū z creditū teneat. est ne aliquod remediū ne emptor teneatur ad debita. Lerte sic q. emat oēs res singulariter. casus est hic no. z menti tenendus.

I quoq3. Mōne hoc ē cōtra regulā catonianā. Rūdeo h3 loquit' de legato scō suo. quo casu ce dit ab adita h3 dicitare. quo casu regula catonia / na nō h3 locū. sec' putare si eēt legatū scm exneo. Ex. l. sequenti.

An sciens vestimēta alicuius dicat offen dere in persona.

Inutile. Ista. l. ē gl. legis. i. §. e. C. Op. j. e. l. cū dñs. §. i. z qd ibi no. fo. itelligas. l. istaz qū fuit legat' hu' cū peculio. sec' si fuisset legatū peculū tm. vel hu' z peculū copulatiue: vt. l. cū dñs. §. i. j. e. z. §. e. l. i. dixi in. l. aliter atq3. §. e. C. Quero qū legal' hu' vestit' in quo disse rat a legato hui cū peculio. Dicit gl. q. post mor tem dñi mortuo suo vestis nō pōt peti: h3 possit peti peculū. Itē vestes habent loco rez coherētū. nō dico accessoriarū. sicut clauē vel claustra dom'. Ego nō video q. ista lex possit aliter itelligi sustinēdo istā glo. q. istō mō. f. q. vestimē ta nō possint peti actione psonali: ga nō vident' legata vestimēta: ga accedūt suo tanq3 ps ei'. s3 rei vēdicatione hū pñt peti vt corius z cornua: vt. l. mortuo. §. de le. ij. z hoc differt legatū serui vestiti z legatū hui cū peculio. Et sic no. qū lega tur hu' itelligat' legat' tāq3 vestis sit coherēs ipsi suo. Et h3 hoc facit ad. q. an ille qui tāgit vesti mēta dicat offendere i psona. Et dixi in. l. i. §. in hoc interdico. ff. de no. ope. nū. z est tex. in. l. i. de his qui deie. vel esu. C. Itē no. q. participiū vestitus. piungit accessorie in his rebus que cō suerunt accedere. dixi. §. ti. i. l. si cui. facit ad. l. istam. §. depo. l. i. §. que depositis. Ex. l. sequenti.

centurio. de vu. ga. z pu pil. p. mol. in. viij. col.

D qd. i. §. si cō seruū. No. i tellectuz ad limitationez. l. §. negatē. ad. l. acql. et pro hoc est t. r. in. l. pa lam. §. h3. §. ergo eē s. d. ritu nup. et hoc dictū i mita vt dixi in. l. heredi tatē. j. ad. l. fal. Item vi dicitur q. pena nō debe ret minui isto casu pp p3dētē. q. per predicta sic nec possit augeri p ne gationē. qd sing. no. z se quif bal. l. ea que. C. de condi. inde. d. I pe s culiuz Ex. l. aure' sed in huius facit multuz qd no. bar. in. l. nomen. §. filio. de leg. iij. z qd ibi dixi. al le. dunc ter. Ro. in. suis no.

I ne inuti le. of fendere in p sona. Ofen dere in vesti bus an sit of fendere in p sona. vide bar. in. l. lic tatio. j. d. pu blica.

Fragment of text from the adjacent page, including words like 'centurio', 'vu. ga.', 'pu pil.', 'mol.', 'in. viij. col.', 'D qd.', 'i. §. si cō', 'seruū.', 'No. i', 'tellectuz', 'ad', 'limitationez', 'l. §. negatē', 'ad. l. acql. et', 'pro hoc est', 't. r. in. l. pa', 'lam. §. h3.', '§. ergo', 'eē s. d.', 'ritu nup.', 'et hoc dictū', 'i mita vt dixi', 'in. l. heredi', 'tatē. j. ad. l.', 'fal. Item vi', 'dicitur q. pena', 'nō debe', 'ret minui', 'isto casu pp', 'p3dētē. q.', 'per', 'predicta sic', 'nec possit', 'augeri p ne', 'gationē. qd', 'sing. no. z se', 'quif bal. l.', 'ea que. C. de', 'condi. inde.', 'd. I pe', 's culiuz', 'Ex. l. aure', 'sed in huius', 'facit multuz', 'qd no. bar.', 'in. l. nomen.', '§. filio. de', 'leg. iij. z qd', 'ibi dixi. al', 'le. dunc ter.', 'Ro. in. suis', 'no.'

Udam. op. q. libellus. No. pro libellis. adde bar. in. d. l. i. et in. d. l. si cum nulla. et in. l. ij. §. si prius. de vulga. et pupil.

q. Tichus. no pot dicere. Quado solues pro inuito et ignorate repe. tat actioe neg. ge. vide bal. in. au. §. rogatus. ad trebel. et ibi doc. et in. au. sed nouo. de ser. fugi. et bal. et imol. in. l. h. in. §. de. cōdi. insti. vide bal. in. l. h. C. d. ne go. ges. imo plus p̄soluit bar. q. si cō. dēnat. est di ues nec ve. lit soluere nec ali. pote rit iudex fa. cere execu. tionez in bo nis ne inci. dat in pena. alleg. l. cum duobus. §. idem r̄ndet. el. ij. p. socio et hoc sequit pau. de ca. i. l. q̄uis. fo. ma. An aut solues p̄ iur mo iuito vt eures repe. tat ista fuit qd̄ Guil. de qua i. spe. in ti. de salario. §. h. v. qd̄ si infirm. lxxiii. vi. puidē dū. in glo. et dic q̄ sic. qd̄ aut i soluetē pro cōdēna. to ciuilitē tū. vide Jo. an. in. c. cuz cētuz. de fo. cōpe. in. vi. i nouella an possit repeti §. tertio. et q̄ q̄ sic. nā car cer ē spēs fer uitatis. et qd̄ pōt iuit. libe rari a fuitu te. l. i. et ij. de libe. cau. et se quif imol. d. pigno. ca. ex litteris. ibi Ja. de arc. i ducit in ar. ad. q. de filio si pater sol. uit taliā p̄ fi lio siue p̄ dē nationez an illud debeat cōputari in p̄tē illi. filii. vide bar. in. au. §. roga. tus. i. pe. col. ad trebel. et vi de bar. in. l. si cū dotem. §. i. fo. ma. et bar. in. l. oi. mō. §. i. C. d. inof. te. et in. au. ex test. i. et. col. d. col. la. et bar. i. l. i. §. si impu. be. j. de col. bo. et bal. in. au. si captiu. C. de epi. et cle. et bal. in. l. si cū votez. §. i. in. fi. so. ma. bñ. faē qd̄ no. bal. et imol. in. l. si ita legatū. de p̄di. et demon. p. bal. in. d. au. si ca ptiu. et in. l. filie. C. fam. ber. et vide bal. in. d. au. si captiu. q̄ ē q̄rit in fratre soluente pro fratre p̄dēnato an possit repetere. et bar. in. l. cū duo. bus. §. idē papi. pro socio. et h. adde bal. in. l. i. C. ne fil. pro pa. et in. l. cer. tū. in. iii. col. C. fam. ber. et in. l. filie. in. pe. col. e. ti. p. gui. de suza. in. q. in

Libellus an pcedat peto talē ad satisfaciendū cōpelli et cogi et ad predicta condemnari.

Uida. Trāspōsitiō h̄boz legatū non vitiat. h. d. C. No. tex. ibi nec quicq̄ et. C. Op. s. de usufruc. l. quoties. i. r̄iso. So. ibi loquit in volūrate dubia vbi respiciat ordo. h. i. volūrate certa. C. Itē op. de leg. ij. §. si q̄s. s. de vulga. et pupil. So. vt ibi. C. Quero dicit aduocat. in libello. peto talē ad satisfaciendū cōpelli et cogi et ad p̄dicta p̄dēnari. C. Op. q. libell. nō v̄z. q̄a p̄us petit executioez q̄ sniam. Lōtra. l. i. C. de ex. re. iudi. et l. si cū nul la. de re iudi. tū iste tex. pbat q̄ valet ibi dum di cit r̄ndi in p̄iunctis. et pro hoc. s. de here. insti. l. talem. §. i. et l. ij. §. sed et si q̄s. s. de vulg. et pupil.

Quero. Sūi p̄ spēm i aliā trāssa taz d̄rogat. h. d. C. No. tex. ibi. neq̄z referre. C. Op. q. acilla q̄ erat i peculio dēat cōicari vt eē neutri. vt. l. tacie textores i p̄n. s. de le. i. et l. su. vrbān. §. si. s. de le. iij. Dicit gl. h. generi p̄ spēm derogat q̄si lega tū peculij sit spēs. s. legatū acilla. sit gen. s. in p̄rijs vtrūq̄z erat gen. Et ista solutio pcedat o3 te ponere q̄ i peculio erat tū vna acilla et nihil aliud. et sic peculū erat spēs quo ad legatū oiu3 acilla. s. si i peculio eēt plura alia. tūc legatuz peculij eēt vñ gen. p̄ se. et legatū acilla. eēt ali ud gen. S. i. intelligēdo q̄ vtrūq̄z eēt genus. dic ad p̄rijs. ll. q̄ h. dicit acillas suas. vñ nō v̄f lega re illas q̄ sūt i peculio. vt. l. fuos. §. si. s. de le. iij. et sic h̄bū suas. tollit p̄rijs. C. Op. de. l. q̄sitū. §. si. s. de fū. istruc. vbi v̄f q̄ acilla debeat ei cui est legatū peculū. R̄ndeo h̄bū suas postū in tex. tollit p̄riariū. q̄a i peculio v̄f eē vicari. q̄ nō v̄f eē su. vt. d. l. fuos. §. i. C. Ultio no. q̄ q̄ vni lega tur genus alteri spēs nō distinguit qd̄ pcedat. Ex. l. sequenti.

Solues gñalr p iuito aliquo oī eo q̄ tāgit p sonā vel libertā et v̄ vitā v̄l ciuitatē pōt repetere tāq̄ vtiliter gestū. ibi. Per h̄ac. Et an cū pater soluit p̄dēnationē pro filio debeat in eius partē imputari. ibi. Ja. de arc.

Tichus. Qd̄ dñs soluit. p vi cario quē i cā noxa li defēdit de ipsi vicarij peculio totū deducit. et de peculio ordiarij vsq̄ ad estimationez vicarij. qd̄ nō ali. p vicario soluit de ipsi vicarij peculio tū deducit. de peculio ordiarij nullo mō. Itē ne mo ē i peculio sui ipsi. h. d. l. multuz notabilis et subtilis. No. tex. ibi. q̄qd̄ eni et. Itē no. tex. in fi. vbi v̄f q̄ certe ip̄e et. C. Op. ad p̄n. et v̄f q̄ nō possit repeti nisi ea q̄ritas q̄ expediebat solui. p illo p̄philo defēso. vt. l. viles. s. de peti. here. vbi d̄z fieri qd̄ ē vtili. Dicit gl. ibi pueniat alius. hic ip̄emet. p quo ē solutū. An nō potes dicere nō vtili gestū cū sit defēsus. hoc colligif ex dua bus gl. h. positis. vna incipit et si pl. alia incipit ip̄i ordinario. q̄s glo. signa q̄ sūt valde notabiles et mēti tenēde. Per h̄ac. l. dico q̄ si fuit p̄dēna tus aliq̄s i mille et si nō solueret ap̄utef sibi pes

cipiē. qd̄ talis est filius. et bal. in tractatu de duobus fratri. dicit q̄ non cōputatur in partēz per. l. liber captus. C. de capti. et possi. reuer. et vide bar. in. l. frater a fratre. de p̄di. indebi. et vide ang. de arc. in malefi. ver. dictum sempromium in fi. ver.

C. S. fil. tenef. Quid aut si pater se obligauit p filio an debeat totū solui

de pte illi. si filii. vide bal. no. q̄ nō i. l. filie i. pe. col. C. fam. ber. per guil. de suza. i. palle. q. et bal. in. d. l. liber. C. de capti. d. C. Tūc dic. vide oino q̄ dixi p̄ bal. i. au. ex testō in pe. col. de col. C. Sed nūqd̄ h̄icus possit agere §. patrez ad legitimam q̄ debet filio q̄ p̄dēnat. fuit ob delictuz. doct. in. l. si qua pena. s. de his q̄ sūt sul. tenent q̄ non. et ibi vi de bal. et bar to. in. l. i. §. si ipuber. j. de col. bo. et spe cu. i. ti. d. exe cu. sentē. §. seq̄. v. qd̄ si fil. et vide albe. de ros. i tractatu sta. tutoz. in. iii. pte. i. q. xvi que incipit. itez q̄ro pul chram. q. et bal. i. l. si. §. i. i. pe. col. d. vsur. rei iu. di. s. stat. du biū si statu. tuz puidet legitimā affi gnari. s. sit iniquuz h̄m bal. in. d. l. si qua pena. vtrūq̄ paf d̄z assignare le gitimā d̄ bo nis tū que nūc h̄z an ēt de postea q̄. s̄is p̄clusio est q̄ tū de bonis q̄ erat tpe cōmissi crimis vel delicti p ea que tāgunt i. l. certa for ma. C. de iu re fisci. li. x. p. doc. i. l. si ti. bi mandauē ro. §. is cui. §. man. et ac cedat ēt deā iura dicētia inspicī tem pus delicti. l. i. j. de pe. cū vulg. per doc. in. d. l. h. qua pena. Ad predicta adde quod glo. in rub. C. de decre. decurio. libro. x. tenet q̄ valet statutū quod pater tenet soluere penam pro delicto filij. quā ad hoc allegat bal. in. l. i. C. ne filius pro pa. p̄ imol. et moder. in. l. cum filius in prin. j. de ver. obliga. Item vide bal. in. l. lex cornelia in princ. §. de vulga. et pupil. et quod no. bar. in dicto. §. si im. puberi. et bal. in dicta au. si captiu.

vt man. vt aliud d̄z fieri i psona. mō aliq̄s amic. soluit p̄dēnationē aio repetendi. iste dicit q̄ nō vult reddere. q̄a dicit meli. erat mihi q̄ pes apu raref. q̄ q̄ tāta pecunia solueref. Lerte nō pōt dicere. vt ē tex. h. et gl. notabilis. Itē si aliq̄s fuit p̄dēnat. i. cētū. et si nō solueret eēt exbānit. si ali q̄s soluit p̄ eo nō pōt dicit q̄ nō expediebat sol uere. q̄a pot. expediebat eēt exbānit. vt h. Jaz vides q̄n̄ sit trāsmutatio de vno dñio ad aliud n̄ pōt dicere non debuisti. p me soluere. sic et vbi sit trāslatio de vna ciuitate i aliā. ille p quo sit solu. tio ne fiat trāsmutatio de vna ciuitate in aliā nō pōt dicere nō potuisti soluere pro me. et hoc no. gñalr. p oi eo qd̄ tāgit psonā v̄l libertatē v̄l vitaz vel ciuitatē q̄ ille. p quo soluit nō pōt dicere nō eēt vtiliter gestū vt h. qd̄ tene mēti. Ja. de arc. i ducit i ar. ad. q. de filio p quo p̄ viuēs soluit cō dēnationē. an d̄z cōputari de pte sua. Et dicit h. est ar. q̄ sic. et nō dicit plus. nec aliq̄ doc. aliqd̄ di cūt. v̄f tū q̄ Dui. de cu. ponat h̄ac. q. s. de p̄di. i de. l. ff. a fte i h. s. alio casu loquit videte. Ad eui dētiā sciatis q̄. l. cū duob. §. idē r̄ndit. s. p. so. loquit q̄n̄ fil. soluit post mortē p̄ris. s. n̄ra. q. lo quif q̄n̄ p̄ viuēs soluit p eo. Pro cui. declara. tiōe p̄mitte tria. q̄n̄q̄z fil. cōmissit maleficiū viuo p̄re. et tū nō ē p̄dēnat. nec soluta p̄dēnatio. q̄n̄q̄z viuo p̄re cōmissit maleficiū et p̄dēnat. tū n̄ ē so luta p̄dēna. q̄n̄q̄z viuo p̄re p̄dēnat. fuit et p̄dēna. fuit soluta p̄ p̄re. P̄rio casu nec fil. nec p̄ te nef. Secō casu sine dubio ipse fil. tenet p pte sua ex cōputare vt illa talis obligatio ex delicto d̄ scendēs nō d̄z v̄llo mō p̄rem vel ei. p̄rimoniū re spicere cui. p̄ditioem nō pōt lacere deteriorē. vt. l. si fil. C. de pac. et l. p̄tra iuris. i. fi. cū. l. se. s. de pac. q̄a actio ex maleficio non dat de peculio. vt. l. iij. §. si ex cā. s. de pecul. iō si filius hēbat pecu liū. p̄fecticiū bōa p̄ris nō poterunt exigi. s. si fil. hēbat peculū bñi possit i peculio fieri executio. Rō q̄a actioes q̄ descēdūt ex maleficio danf cō tra p̄rez de peculio. vt. l. iij. §. idē scribit. s. de pe cul. facit. l. et si p̄dēnatus. s. de noxa. Tertio cāu aut fil. hēbat peculū. p̄fecticiū aut aduenticiū aut nullū. Si p̄fecticiū de illo v̄f eē solutū. et de illo sit deductio. vt h. Si aduenticiū. tūc idēz. q̄a de illo v̄f scā solutio. ut. l. nēseni. s. de neg. ges. Lū eniz p̄ fit legitim. admistrato. ut. l. i. C. de bo. ma. et l. i. C. de bo. q̄ lib. i. dubio admistrato rio noie v̄f soluere. ut. l. post mortē. s. q̄n̄ ex fac. tu. et l. cū un. §. i. s. de admi. tu. Et si p̄dcā pe culia nō sufficiēt idē ē qd̄ dicit statim q̄n̄ nullū h̄z peculū. Nā q̄n̄ nullū peculū hēbat. tūc dic. q̄ aut p̄ soluit ex necessitate. q̄a fideiussit p filio v̄n̄ ex necessitate soluet. et tūc cōputabit in ptem ipsi. filij. ar. s. fami. ber. l. h̄rdes. §. fil. Rō q̄a i necessitatib. nemo v̄f eē liberalis. ut. l. rē legatuz. j. de ad. le. et l. cū qd̄. §. si. j. ad. l. fal. Aut soluit ex volūrate. q̄a p eo nō fideiussit. nec p statu tū ciuitatis cogebat. et tūc v̄f cā pietatis cōcede re nec a filio poterit repeti. ar. l. i. C. de neg. ge. et l. is q. s. de neg. ge. Et facit ad p̄dcā. l. si fil.

a **P**atrem solvere. Quod sequit bal. in. l. certu. in. ij. col. C. fami. ber. facit tex. in. l. sed et ideo. solu. ma. et ibi Imol. et etiam ibi pbat q solvere pro carcerato etiam si sit cōiuncta psona non presumit solutu animo do nandi: sed animo repetendi. et ibi hoc etiam no. imol. quid in matre fra tre amico et patre. vide bal. in dicta. l. liber.

b **U**3 do
c minus
§. fil. huc
tex. allegat
bal. in rub.
C. de v. sig.
in ver. s. qd
si testator.

c **S**ibi p
iudicat. hoc
dcm simpli
citer refert
et sequit ro.
m. l. si moza
in pe. col. so
lu. matri.

d **N**o pot
liberare. vtz
fil. possit li
berare debi
torum patris
adeo q ipso
scō herede si
bi p iudicat.
vide spec. in
ti. de pac. s.
pe. v. qd si fi
lius. et bar. i.
l. fil. j. de
solu. ego ali
as tenui ista
opi. hic nisi
fil. dubitat.
set d vita pa
tris p. nec
nos. cuz ibi
no. h allega
tio. vel nisi
patre volente
fecisset libe
ratione. l. fi.
C. de pac. q
bus casibus
valebnt libe
ratio semp et
noc. bit p re
gulam. l. cu
vir. j. de vfu
cap. nec pla
cet opi. bar.
m. d. l. filius
fa. qua seq
imol. p. l. ser
uo alieno. q
et a q. q. sua
distinguit est
ptra tex. l. d.
l. cu vir. v.
scienti. ista
l. si funduz
scieno. C. de
eulc. et no. et
doc. l. d. l. cu
vir. fonte et
attetari pos
set indistincte
tale pem va
lere fauore
liberationis
per. d. l. et fu
uz. s. de pac.
qua ita alle
gat bar. i. l.
stipulatio h
mo pcep. de
ver. obli. ad
fi. et i. l. fi. ad
fi. C. de pac.
et si vera esset
opini. Dy. et
tuc eet vez
in liberatioe
ti. luc. rō. p.
ut videt lo
qui tex. i. d.
l. et suu. per

et qd ibi no. C. de neg. ge. Et p dicta ha qn filius delinqt. et sic ex suo delicto oportuit prem solue re. Si no ponamus eu captu a latriculis et ab hostibus et pater redimeret eu: tuc videt facere officio pietatis. nec ex hoc filius teneret: vt. l. li ber capt. C. de capti. et postli. reuer. et ita loquit quicquid dicat Duil. in dicta. l. frater a fratre.

s **I** seruo. C. de. l. ij. §. con trariuz. s. de do. ple. So. ibi manumisit directo hic per fidei comissum. et ista est vera solu.

c **U**m dominus. Facit s. de pac. l. tres fratres. et quod ibi no.

Testimeto. C. de. q. manumissio ne fuoz. extinguit lega tu peculij: vt. s. e. l. i. Glo. sol. notabiliter. C. s. tuc op. quo pot actioe ex testō: qa manumitten do iter viuos vñ peculiu pcedere: vt. l. i. C. de pe. ei. q. li. Rūdeo duob. mois. pmo h id pot agi ac tioe ex testō: qa p tiner pl. q actio inter viuos: vt. l. iij. §. si re. s. de le. iij. Vel dic q id qd dicit ma numittēdo iter viuos peculiu vñ pcedere. vep. ē nisi alr. de peculio disposuerit. s. h alr disposuit i testō. vñ manumittendo nō vñ peculiu pcedere.

Ex. §. sequenti.

Filius. In nullis dispositio circa spem facta iter viuos derogat generi. h. d. C. contrariuz eet si in vltima voluntate dispositio spē eet inutilis: vt. l. fi. §. si. de au. et ar. le. et no. in l. iij. §. si. s. de leg. i. et dixi in. l. q. s. r. §. pe. et si. s. ti. i. C. Altrio iste tex. facit ad. q. vtrū filiusfamil. possit debitores pñs liberare. et sic eo scō pñsa. p iudicat sibi. Et vñ q sic: vt. h. et l. fi. cu optio. s. de op. le. et l. iij. §. idēz qñs: vt ait sabin. s. e. In p trariuz facit. l. i. §. qd ait pñor voluntate. j. quorū lega. et l. cu ita. §. si. s. de leg. ij. et no. glo. in. l. nec nos. C. de capti. Ita dicit Dy. de ista qōne vñ ca sus in. l. et suu. §. s. et si q. s. §. se. s. de pac. Bre uiter puto si qd ē fili. hz aliquā spem de pñti cō tra debitores pñnos: qa sibi sūt obligati sub cō ditiōe: tuc pot facere liberationē q eo scō patre fa. sibi p iudicat: vt. l. et suu. §. sed et si quis. s. de pac. et l. ij. §. quod si in pñs in. fi. s. fo. ma. Si no nullā spē hz nisi succedēdi: tuc ista spes nō attē dif. et ab ista spe nō pot liberare: qa nō attē dif talis spes: vt. l. post emācipationē. de li. lega. ad idē. l. i. §. qd ait pñor. j. quoz le. s. pot se obliga re: vt si hñs erit q nō petet: s. hoc faciēdo forte eet indign. hñ ditate pñs: vt. l. fi. C. de pac. et l. q dā i. h. et l. se. j. de do. et j. s. hñs q. vt idig. l. ij. i. fi.

s **I**sticho. Istam. l. declara vt dicit glo. et c.

d **O**minus. C. de. l. cum qō. C. de le. Solu. glo. ibi loquit qn legauit eandē rē plu ries sub eadē appellatiōe h sub diuersis: qa pri mo sub noie peculij. scōo sub noie vicarij spāt et ista ē bona sol. p qua facit qd no. j. de sti. ser. l. ij. Dices tu. nōne cū legat vicariū istud ē nomē pe culij. Rūdeo illud non est proprie peculiu: sed quedā demonstratio que respicit suum. Alij ali ter dicunt et legunt hāc. l. alio modo de qua lec. non curo: quia non continet vtilitatem.

domi. in. c. qñs. circa. iij. col. de pac. in. vj. vbi per lapum.

e **O**minus sticho. §. seruis. No. mirabile tex. No. pro officiali qñ dy d findicari. Adde q dixi post bar. i. l. aurelius. §. gaius. de li. le. bar. et bal. in. l. obseruare. et quod no. bal. et imol. in d. l. si seruis veritus. f **I**ci fili. Adde bar. in materia huius. l. in. l. quoties q dotis. fo. ma. et quod dixi post bar. i. l. filie. C. fam. hercis. et no. bar. i. l. si do nationis. C. de colla. et d hoc tex. vide per bal. in. l. cu vir. C. de fideicō. et m. l. ii. C. d. iof si. dona. et p bal. in. l. filie i. vii. col. C. fami. ber. et in. l. filius. in. vi. col. et. ti. in ver. vlti. ruz quero. et adde ter. i. l. paf. s. pa. ter plurib. de le. ii. et v. de bar. i tra ctatu duozū fratrum.

Ominus sticho.

uus gessit negocia liberti. fo libert. de cedit et instituit pñonū p dimidia. tertio de cedit pñon et libertatē dedit suo sub p ditiōe si rōnes reddiderit de his q gessit in bonis liberti. qro de cedit suus redditus rōnibus et reliqs solutis et ad libertatez productis. Questio est an heres patroni teneat cedere actionē heredibus agey ribus cōtra debitores pro qbus soluit. Et dicit q tenet. ita ponit casum Dy. et bene no.

Testameto codicillis.

Ad dñs dz seruo cōputat in peculio si talis erat dñi pñuetudo. h. d. C. de. q. talis scriptura seu pñuetudo nō dz ispici: vt. l. cu certu. s. de vi. tri. et oleo lega. So. vt ibi. C. frē op. de. l. peculiu. §. sicut. s. eo. So. hic propter consuetudinem.

Ex. §. sequenti.

Si officialis non dz findicari ex forma statuti an possit findicari de eo q de bonis communis ad eum peruenit.

Seruis.

no debere scrutari et sine inq fittioe ee eis nō vñ legare peculiu nec reliq. h. d. C. No. mirabile tex. ad statutu qd dicit: q talis officialis non debeat findicari nec sup eu ingri: qz vep est nisi p reliqs ex eo qd rem āsisset penes eu de bonis cōis: vt h. qd tene mēti. facit. l. si ser uis veritus. s. de le. i. et l. si qd rōes. j. de li. le. et l. aureli. §. i. e. ti. et l. qdā de cēdēs. s. de admi. tu.

Ex. l. sequenti.

Valeat testm in quo pater assignat peculium filijs: s. non dicat iure institutionis. et idē si relin quat iure falcidie.

Ici fili.

Ad pñ p filio stipulat i pfectio peculio i du bio ei pcedere vñ. h. d. ē bōa lex et mēti tenēda. Ad hoc facit. l. qd fructuan. de acqui. re. do. vbi dñs dādo suo vñ i dubio sibi pcedere in peculiu. et hoc ē vep qñ pñ ipse stipulat p filio tuc eni cū nulla traditio vñ aliqd q p traditione fit iteruenerit vñ i peculiu pfectio pcedere. facit. l. i. C. de castre. pecu. S. si pñ faceret filiu stipu lari: an tuc videret poti. donatio q peculiu pfe citiū. Dic vt dixi. l. i. si pñ i pñ. j. de dona. Ita. de are. dicit q si pñ assignat filijs suis peculium nec dicit iure institutiōis q testm vñ. S. qd si reliquit iure falcidie filio. Lerte valet acti diceret iure i stitutiōis. gl. est in. l. si patronus. §. i. j. de dona.

De penu legata. Rubrica.

Ex. l. sequenti.

An euētus p ditiōis pstituat debitorē i mora: ibi. Quero. Et an p añ euētu diei tacite vñ pñ se vñ aū li. ptesta. possit mora purgari vide in fi.

Xori.

pit a pcedēti dispositio ne ipm legatū ē i pñatiōe nō in peti tiōe quo ad executiōis effectū. et mo ra pot purgari vsqz ad li. pte. vel diez a testatore statutu siue legatū sit vnuz siue i ānos singulos. h. d. Diuidit. primo pōit thema. et q. Scōo rñ det qñ legatū ē vnū. Tertio qñ legatū et penus sūt i ānos singulos. Quarto qñ legatū ē i ānos

et quod dixi post bar. i. l. filie. C. fam. hercis. et no. bar. i. l. si do nationis. C. de colla. et d hoc tex. vide per bal. in. l. cu vir. C. de fideicō. et m. l. ii. C. d. iof si. dona. et p bal. in. l. filie i. vii. col. C. fami. ber. et in. l. filius. in. vi. col. et. ti. in ver. vlti. ruz quero. et adde ter. i. l. paf. s. pa. ter plurib. de le. ii. et v. de bar. i tra ctatu duozū fratrum. g C. Ac si di ceret relictu iure falcidie habetur pro insti. et idem voluit bal. i auē. vnde si parēs. C. de inoffi. testa. C. De penu legata. rub. h. Fori. v. et hāc. l. l. i. mita vt per bal. in. l. est post treem. xiiii. col. cū seq. in lec. s. si quis can. tio. et colligi tur ex no. p bar. in. l. si l. sulay. in. iiii. q. de v. ob.